

## КІТНІСТЬ ОВЕЦЬ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ

*А.А. Артеменко, студент, artemenkoanastasia624@gmail.com*

*Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кириченко В.А.*

*Миколаївський національний аграрний університет*

*Вивчено тривалість періоду кінності вівцематок в залежності від кількості ягнят у приплоді; показники росту ягнят в залежності від строків окоту вівцематок; багатоплідність вівцематок в різні строки окоту.*

*Встановлено, що тривалість періоду кінності вівцематок ягнятами – одинаками вірогідно довші, ніж ягнятами – двійнями. Ягнята народжені в січні за показниками живої маси при народженні, переважали ягнят, які родилися в лютому та березні. Найвищий показник багатоплідності вівцематок зафіксований у січні.*

*Ключові слова: ягня, жива маса при народженні, тривалість кінності, багатоплідність.*

**Постановка проблеми.** Нині власне виробництво України не забезпечує внутрішній споживчий ринок за такими стратегічними видами продукції як вовна, сукно, м'ясо, сири та молочні продукти. Переробна ж промисловість перебуває в залежності від імпортерів, держава витрачає валютні кошти на зазначені товари.

Вирішення цієї важливої проблеми потребує більш глибокого осмислення ролі й значення вівчарства в народногосподарському комплексі країни, переорієнтації його на виробництво найбільш необхідних та економічно вигідних видів продукції і формування ринків її збуту, організації повноцінної кормової бази з урахуванням специфіки галузі, покращення існуючих і виведення нових порід овець, які відповідають сучасним потребам, розробки та впровадження нових енерго- і ресурсозберігаючих технологій виробництва продукції галузі вівчарства.

Для відновлення галузі вівчарства в Україні та формування її конкурентоспроможності необхідно мати вітчизняні генетичні ресурси та ресурсозберігаючі технології виробництва продукції та її переробки, тому дуже актуальними і своєчасними є дослідження пов'язані з відтворенням овець.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Тривалість періоду кінності у овець вивчалася багатьма дослідниками. При цьому встановлено, що її середнє значення дорівнює 150 днів з коливаннями від 142 до 157 днів. Цей показник у сільськогосподарських тварин, що належать до одного виду і навіть однієї породи, має значні коливання в залежності від їх біологічних особливостей та умов утримання [1, 2].

В організмі вівцематок створюються резерви поживних речовин, які є основою забезпечення нормального енергетичного обміну і високої продуктивності тварин у період лактації. Вирішальну роль у підвищенні плодючості і продуктивності овець відіграє повноцінність годівлі їх у період кінності. Недостатня і неповноцінна годівля негативно впливає на якість

приплоду, молочність вівцематок і вовнову продуктивність. Корми повинні бути доброякісними, мінеральні корми знаходитися в годівницях постійно. Вода не повинна бути дуже холодною. На тривалість кітності вівцематок впливає й кількість ягнят у приплоді [3, 4].

**Постановка завдання.** Метою нашої роботи було вивчити вплив різних біологічних факторів на кітність овець.

**Матеріали і методика** Дослідження проводилися в умовах ДПДГ ІТСР “Асканія-Нова” Чаплинського району Херсонської області” та на кафедрі зоогієни та ветеринарії Миколаївського НАУ на вівцях асканійської тонкорунної породи.

У роботі були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Excel.

**Результати досліджень.** У своїй роботі ми вивчали залежність тривалості кітності вівцематок у господарстві від кількості ягнят у приплоді. Із даних таблиці 1 видно, що тривалість періоду кітності вівцематок ягнятами – одинаками довша, ніж ягнятами – двійнями (рис.1), середні значення якої становлять відповідно 154,13 і 152,67 днів ( $P < 0,95$ ). В середньому по групі цей показник становив 153,58 днів.

Таблиця 1

**Тривалість періоду кітності вівцематок залежно від кількості ягнят у приплоді**

Група вівцематок з ягнятами	Кількість маток, гол.	Кітність, днів ( $\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$ )
одинаками	30	154,13 $\pm$ 1,30
двійнями	19	152,67 $\pm$ 8,10
Всього	49	153,58 $\pm$ 3,26

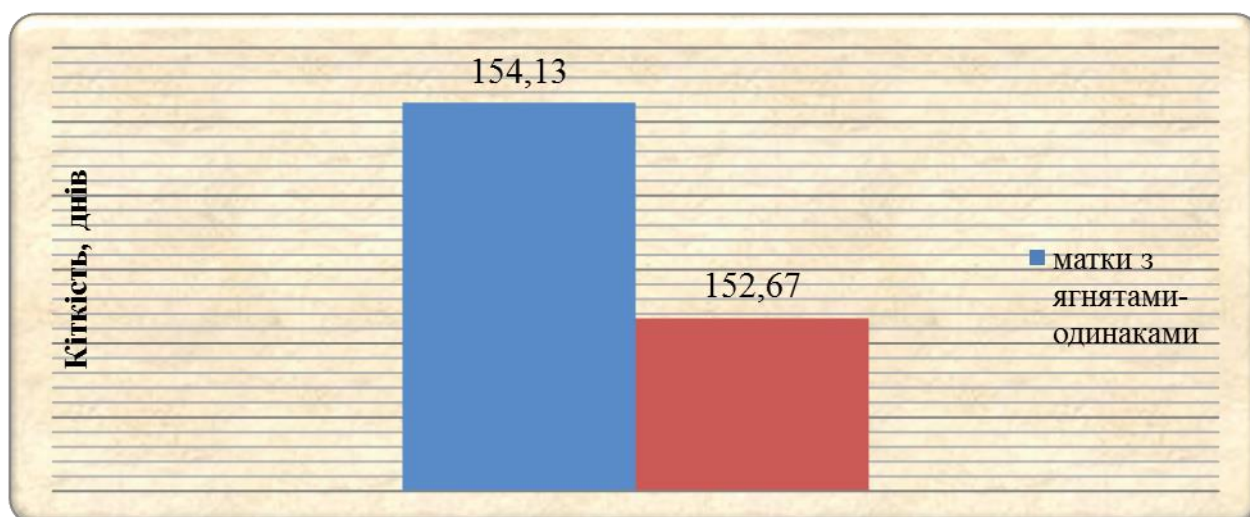


Рис.1. Тривалість періоду кітності вівцематок

Життєздатність приплоду – одна з найважливіших проблем у вівчарстві. У середньому втрати молодняка при ягнінні сягають 20-25%, а при вищупуванні ягнят до відлучення від матерів – 8-10%.

Від строку ягніння значною мірою залежить величина настригу вовни, її якість, а також одержання здорового приплоду. При зимовому ягнінні спостерігається більша плодючість вівцематок, отримання життєздатних ягнят, а це сприяє збільшенню виробництва баранини, ягнятини та вовни [3].

При визначенні оптимальних строків ягніння вівцематок виходять з необхідності максимального використання природних пасовищ ягнятами, які народились в поточному році. Тривале утримання вівцематок і ягнят у вівчарні з ненормованим мікрокліматом також негативно позначається на розвитку ягнят і вовновій продуктивності вівцематок [5].

Зимове та ранньовесняне ягніння в порівнянні з традиційним весняним ягнінням є ефективним зоотехнічним прийомом. Його переваги полягають в наступному:

- швидко відновлюється жива маса маток після ягніння;
- кращий ріст молодняка за рахунок більш ефективного використання зеленої пасовищної рослинності;
- вища збереженість ягнят до відлучення;
- матки мають підвищену відтворювальну здатність;
- з'являється можливість використовувати ярки на відтворення в рік їх народження;
- але поряд з тим витрати кормів на 30-40% збільшуються, а також повинні бути приміщення для ягніння.

Різні строки ягніння значно впливають на подальший розвиток ягнят.

Проведені раніше дослідження вітчизняних вчених [5], що до вивчення впливу різних строків ягніння вівцематок на ріст і розвиток ягнят, показали, що багатоплідність вівцематок в березні і в квітні була однаковою. Збереженість ягнят, народжених у квітні, від народження до відлучення була вища на 6,6%, ніж ягнят, які народилися у березні. Жива маса ягнят при народженні та при відлученні також була вища у ягнят квітневого народження на 7,2%, ніж у ягнят, які народилися у березні. Також квітневі окоти вівцематок дає змогу виключити виникнення голодної тонини вовни при підвищенні настригу на 7,5%.

Наші дослідження показали (табл.2, рис. 2, 3), що жива маса ягнят при народженні в січні становила  $3,91 \pm 0,08$  кг, лютому –  $3,75 \pm 0,06$  кг, березні –  $3,73 \pm 0,09$  кг. Тобто січневі ягнята переважають ягнят, які родилися в лютому на 4,09% і в березні на 4,6% ( $P < 0,95$ ).

Жива маса при відлученні січневих ягнят становила  $30,96 \pm 0,58$  кг, в лютому –  $28,22 \pm 0,44$  кг і в березні –  $28,20 \pm 0,55$  кг. Жива маса січневих ягнят була більша на 8,85% від маси ягнят, які народилися в лютому і на 8,90% – за тих що народилися в березні ( $P > 0,99$ ). За наведеними даними видно залежність живої маси при народженні і при відлученні. Тобто, за більшої маси

при народженні спостерігається більша маса при відлученні. Але це залежить від молочності матки, а також від фізіологічного стану ягнят.

Таблиця 2

**Показники росту ягнят в різні строки окоту вівцематок**

Строки окоту	n	Жива маса ягнят при народженні, кг	Жива маса ягнят при відлученні, кг
січень	91	3,91 ± 0,08	30,96 ± 0,58
лютий	135	3,75 ± 0,06	28,22 ± 0,44
березень	83	3,73 ± 0,09	28,20 ± 0,55



Рис.2. Маса ягнят при народженні в різні строки окоту



Рис.3. Маса ягнят при відлученні в залежності від строків окоту вівцематок

Окрім того, нами проведені дослідження багатоплідності вівцематок в залежності від строків окоту. Встановлено (табл.3, рис. 4), що в січні одержано 91 ягня і багатоплідність маток склала 138%, в лютому народилося 135 ягнят при багатоплідності вівцематок 125% і в березні багатоплідність становила 109% при кількості 83 ягнят. Як бачимо найвищим показник багатоплідності був у січні і потім з кожним наступним місяцем зменшувався. Можна зробити висновок, що в серпні – вересні вівцематки краще проявляють статеву активність і при цьому підвищується багатоплідність.

Таблиця 3

**Багатоплідність вівцематок в різні строки окоту**

Строки окоту	Окотилося вівцематок, гол	Одержано ягнят, гол.	
		Усього по групі	На 100 вівцематок
січень	66	91	138
лютий	108	135	125
березень	76	83	109

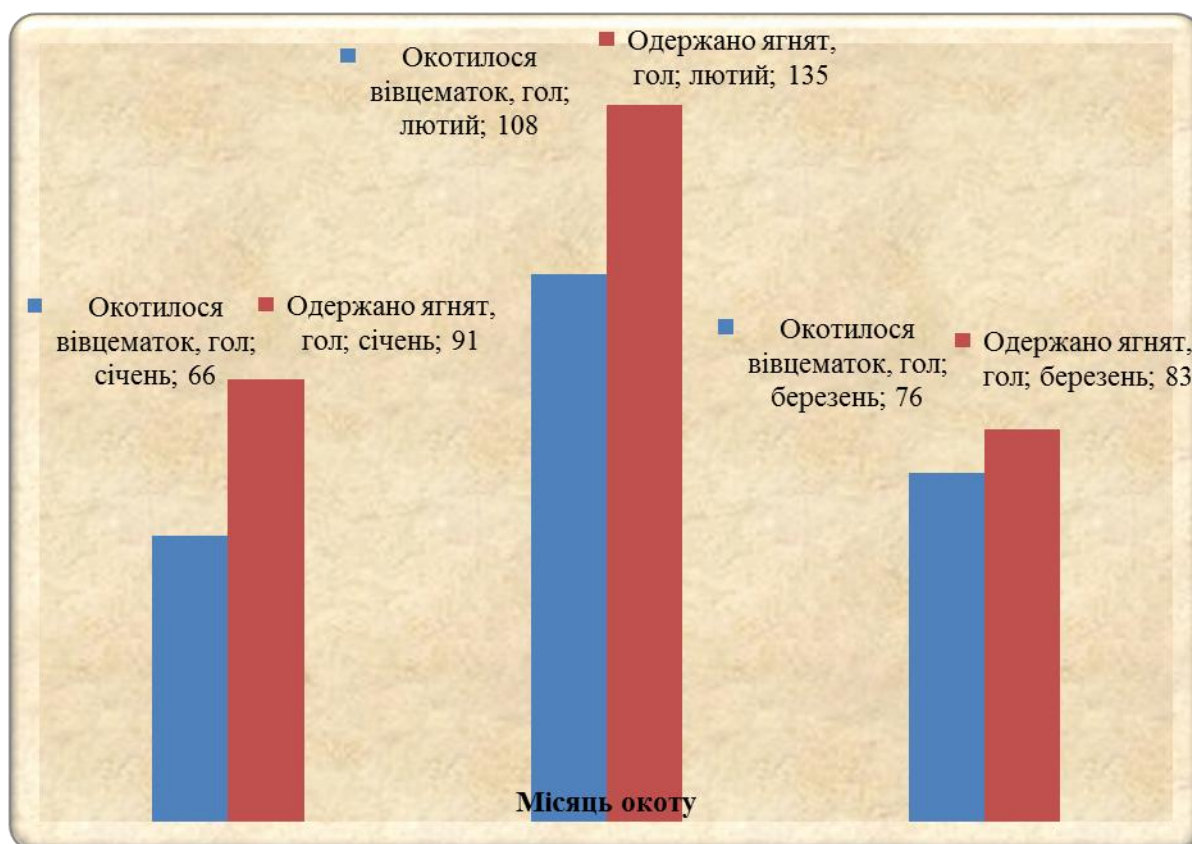


Рис.4. Багатоплідність вівцематок в різні строки окоту

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Таким чином, одержані результати свідчать, що тривалість періоду кінтності вівцематок ягнятами – одинаками вірогідно довша, ніж ягнятами – двійнями. Ягнята

народжені в січні за показниками живої маси при народженні, переважають ягнят, які родилися в лютому на 4,09% і в березні на 4,6%.

Найвищий показник багатоплідності був зафіксований у січні, а потім з кожним наступним місяцем зменшувався, що пояснюється на нашу думку тим, що в серпні – вересні вівцематки краще проявляють статеву активність.

#### **Список використаних джерел**

1. Бесєдін О.В. Відтворювальна здатність вівцематок таврійського типу *Науковий вісник «Асканія-Нова»*, 2018. Вип. 1. С. 151-155.
2. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. К. : Слово, 2005. 336 с.
3. Мельник Ю.Ф., Коваленко В.П., Угнівенко А.М. Селекція сільськогосподарських тварин. К. : Інтас, 2008. 445 с.
4. Сухарльов В., Юрченко Г. Шубно-м'ясна багатоплідна романівська порода овець. *Пропозиція*. 2004. № 4. С. 63-65.
5. Тетерятник Е. Особливості різних строків ягніння. *Тваринництво України*, 2007. №9. С. 32-33.

#### ***A.A. Artemenko. SHEEP SHEARNESS AND INFLUENCE FACTORS***

*The duration of the period of ovulation of ewes depending on the number of lambs in the offspring was studied; growth indicators of lambs depending on the timing of ewes; fertility of ewes at different times of farrowing.*

*It was found that the duration of the period of ewes of ewes by single lambs is probably longer than by twin lambs. Lambs born in January in terms of live weight at birth, dominated by lambs born in February and March. The highest rate of fertility of ewes was recorded in January.*

*Key words: lamb, live weight at birth, duration of pregnancy, multiplicity.*